

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 1

Ponedeljak, 14. juli 2025.

[Javna sednica]

[Izricanje drugostepene presude]

[Žalilac učestvuje u postupku putem video-konferencijske veze]

--- Po početku zasedanja u 11:30h

SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]

Dobar i dobrodošli.

Molim sudskog službenika da najavi predmet.

SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ovo je predmet broj KSC-CA-2024-03, Specijalizovani tužilac protiv Pjetera Shale.

SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]

Zahvaljujem sudskom službeniku.

Konstatujem da g. Shala nije fizički prisutan u sudnici, već da prati današnje zasedanje putem video-konferencijske veze.

G. Shala, da li možete da pratite zasedanje na jeziku koji razumete?

ŽALILAC: [putem video-konferencijske veze] [Prevod] Dobar dan, časni sude. Da. Sve jasno čujem i razumem.

SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]

Hvala, g. Shala.

Sada ću zamoliti strane u postupku i zastupnika žrtava da se predstave, počevši od odbrane g. Shale.

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 2

1 G. GILISSEN: [Prevod] Hvala najlepše što ste mi dali reč.  
2 Ja sam g. Gilissen. Kao zastupnici g. Shale, kao što je rekla  
3 gđa predsedavajuća, tu smo ja, moj kobračilac Eddie [phoen].  
4 [kao što je prevedeno] Aouini i drugi kobračilac Leto  
5 Cariolou, Dženeta Petravica, koja je naša pomoćnica, Judit  
6 Kolbe druga pomoćnica, Seloua Ameziane, stažistkinja, Imelda  
7 Mustafai, stažistkinja i Paola Ripoll, takođe stažistkinja.  
8 Hvala najlepše.

9 SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]  
10 Hvala, g. Gilissen.

11 Sada je na redu tužilaštvo.

12 G. DE MINICIS: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Kao  
13 zastupnici tužilaštva danas su prisutni Kimberly West, Peadar  
14 Thompson, Line Pedersen, Maria Wong, Sarah Clanton i Filippo  
15 de Minicis.

16 SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]  
17 Hvala.

18 Sada je na redu zastupnik žrtava.

19 G. LAWS: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ja sam Simon  
20 Laws, zastupnik žrtava u ovom predmetu zajedno sa mojom  
21 kozastupnicom Mariom Radziejowskom.

22 SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]  
23 Hvala.

24 Sada je na redu sekretarijat.

25 SEKRETAR: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Fidelma Donlon,

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 3

1 sekretar, zajedno sa Jonasom Nilssonom, koji je zamenik  
2 sekretara.

3 SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]  
4 Hvala.

5 Reći ću za zapisnik da sam ja sudija Michele Picard,  
6 predsedavajući sudija u ovom predmetu, a moje kolege su Kai  
7 Ambos i Nina Jorgensen.

8 Sada ću dati reč svom kolegi sudiji Ambosu, koji će  
9 zajedno sa sudijom Jorgensen pročitati sažetak presude. Posle  
10 čitanja sažetka i dispozitiva, ja ću zaključiti današnje  
11 zasedanje.

12 SUDIJA AMBOS [Prevod] Dobar dan, svima. Ovo je vrlo  
13 dugačak sažetak, tako da vas molim za malo strpljenja.

14 Panel veća Apelacionog suda danas izriče žalbenu presudu  
15 u predmetu Specijalizovani tužilac protiv Pjetera Shale.  
16 Presuda se izriče javno u ime naroda Kosova i u prisustvu  
17 optuženog putem video-konferencijske veze. Ovaj sažetak sadrži  
18 osnovna pitanja pokrenuta u žalbi i najvažnije zaključke  
19 apelacionog panela, ali nije deo službene i merodavne žalbene  
20 presude. Jedini merodavan dokument za zaključke apelacionog  
21 panela je žalbena presuda u pismenom obliku, kako u  
22 poverljivoj, tako i u javnoj redigovanoj verziji i ona će po  
23 završetku ove sednice biti dostupna u elektronskoj verziji. G.  
24 Shali će danas biti uručen overeni pismeni otpravak žalbene  
25 presude na engleskom jeziku, a verziju na albanskom jeziku, on

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 4

će dobiti kada bude završen prevod.

Specijalizovana veća osnovana su u vezi sa teškim optužbama za nečovečno poštupa [sic] -- postupanje, lišenje života i druga teška krivična dela izvršena za vreme i posle oružanih sukoba na Kosovu u periodu od 1. januara 1998. do 31. decembra 2000. godine.

Ova žalbena presuda predstavlja važan trenutak u radu Specijalizovanih veća, jer je to druga žalbena presuda za ratne zločine koju donosi ovaj sud. To je značajan korak ka zadovoljenju pravde za žrtve, utvrđivanju odgovornosti i suzbijanju nekažnjivosti.

U ovoj presudi je razmotrena žalba na zaključke prvostepenog panela o odgovornosti g. Shale, pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova, odn. OVK, za krivična dela izvršena u bivšoj fabrici metala u Kukešu, u Republici Albaniji, u periodu približno približno od 17. maja 1999. do 5. juna iste godine.

Dana 16. jula 2024, prvostepeni panel je izrekao presudu kojom je g. Shalu osudio za ratne zločine po tri tačke optužnice. Optuženi je oglašen krivim za ratne zločine proizvoljnog lišenja slobode, mučenja i ubistva, po tačkama 1, 3 i 4 optužnice, a oslobođen je optužbe za ratni zločin surovog postupanja po drugoj tački optužnice. Prvostepeni panel je izrekao g. Shali jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 18. godina, u koju se uračunava vreme provedeno u pritvoru.

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 5

1 Prvostepeni panel je zaključio da su približno od 17.  
2 maja 1999. do 5. juna 1999. godine, Shala i drugi pripadnici  
3 OVK u fabrici metala u Kukešu, držali u zatočeništvu najmanje  
4 18 lica. Prvostepeni panel je zaključio da su to činili u  
5 kontekstu nemeđunarodnog oružanog sukoba koji se vodio između  
6 OVK i srpskih snaga. Prvostepeni panel je takođe zaključio da  
7 su tokom tog istog perioda, g. Shala i drugi pripadnici OVK,  
8 držali zatvorenike u fabrici metala u Kukešu u nehumanim i  
9 ponižavajućim uslovima i da su ih redovno zlostavljali, kako  
10 fizički tako i psihički, sa ciljem da od njih dobiju  
11 informacije ili priznanje ili da ih kazne, zastraše, prinude,  
12 odn. da prema njima vrše diskriminaciju na političkoj osnovi.  
13 I na kraju, prvostepeni panel je utvrdio da je čovek koji se u  
14 optužnici pominje kao žrtva ubistva, preminuo u zatočeništvu u  
15 fabrici metala 5. juna 1999. ili približno tog datuma od  
16 posledica strelnih rana, koje mu je u prisustvu g. Shale naneo  
17 pripadnik OVK, a za koje mu je uskraćena odgovarajuća  
18 medicinska nega. Iako nije utvrđeno da je g. Shala pucao u tog  
19 čoveka, prvostepeni panel je zaključio da je g. Shala bio  
20 prisutan u prostoriji kada je na njega pucano, kao i da je  
21 učestvovao u njegovom zlostavljanju kako pre, tako i posle  
22 ranjavanja vatrenim oružjem.

23 G. Shala je uložio žalbu na osude koje su mu izrečene po  
24 tačkama 1, 3 i 4 optužnice, i na više zaključaka prvostepenog  
25 panela relevantnih za te osude.

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 6

1 G. Shala je zatražio da apelacioni panel ukine osude koje  
2 je prvostepeni panel izrekao po tačkama 1, 3 i 4, ili  
3 alternativno da vrati predmet prvostepenom panelu na ponovno  
4 suđenje, ili pak da mu smanji izrečenu kaznu.

5 G. Shala je takođe uložio žalbu na nalog o reparacijama,  
6 koji je prvostepeni panel izdao 29. novembra 2024, i u kojem  
7 je odredio reparacije za osam žrtava koje su učestvovale u  
8 postupku. Presuda po žalbi g. Shale na nalog o reparacijama  
9 biće doneta zasebno u dogledno vreme.

10 Apelacioni panel je saslušao usmena izjašnjenja strana u  
11 postupku i zastupnika žrtava 15. i 16. maja 2025.

12 U žalbi g. Shale na prvostepenu presudu, navedeno je 14.  
13 Žalbenih razloga, u kojima su izneti argumenti o greškama  
14 prvostepenog panela u primeni prava, utvrđivanju činjenica i  
15 odmeravanju kazne.

16 Apelacioni panel najpre podseća na kriterijume za  
17 ispitivanje žalbi na prvostepene presude prema članu 46  
18 Zakona. Apelacioni panel može da potvrdi, ukine ili preinači  
19 presudu koju je doneo prvostepeni panel, ili da preduzme druge  
20 odgovarajuće mere po sledećim osnovama. Pod jedan, "zbog  
21 pogrešne primene prava koju presudu čini nevažećom"; pod dva,  
22 "zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, koje je dovelo do  
23 pogrešne presude"; ili pod tri, "zbog pogrešno odmerene  
24 kazne."

25 Iz razloga koje je detaljno izneo u žalbenoj presudi,

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 7

1 ovaj panel podseća na široka diskreciona prava prvostepenog  
2 panela u ocenjivanju dokaza i odmeravanju odgovarajuće kazne.  
3 U tom pogledu, panel napominje, da neće olako poništiti  
4 činjenične zaključke prvostepenog panela, budući da je  
5 prvostepeni panel najpozvanija instanca da sasluša, oceni i  
6 odmeri dokaze izvedene na suđenju, osim ako njegova ocena nije  
7 u celosti pogrešna. Osim toga, apelacioni panel neće  
8 intervenisati i menjati odluku prvostepenog panela o kazni,  
9 osim ako taj panel u primeni svog diskrecionog prava nije  
10 evidentno pogrešio, ili ako se nije pridržavao merodavnog  
11 prava.

12 Panel napominje da se zbog javne prirode ovog zasedanja  
13 identitet zaštićenih svedoka i žrtava neće navoditi, već će se  
14 na njih upućivati uopšteno kada je to potrebno. Bliže  
15 pojedinosti iznete su u žalbenoj presudi.

16 Panel će sada izneti sažeti prikaz svojih glavnih  
17 zaključaka iz žalbene presude, počev od devetog žalbenog  
18 razloga, u kojem g. Shala iznosi da su potvr [sic] --  
19 povređena prava odbrane.

20 Pre svega, u žalbenom razlogu 9(A), g. Shala navodi da je  
21 tužilaštvo u više navrata prekršilo obaveznu obelodanjivanja.  
22 Pozivajući se na konkretan primer svedoka 2540, g. Shala tvrdi  
23 da su mu prava povređena kasnim obelodanjivanjem materijala  
24 povezanog sa ovim svedokom koga bi onda, to nije bio slučaj,  
25 pozvao da svedoči. Apelacioni panel zaključuje, da uopštene

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 8

1 tvrdnje g. Shale o kršenjima obaveze obelodanjivanja treba da  
2 se odbiju, zato što nisu dovoljno potkrepljene. Kad je reč o  
3 kasnom obelodanjivanju dokaza povezanih sa svedokom 2540, kao  
4 što je detaljnije obrazloženo u žalbenoj presudi, a konkretno  
5 u okviru žalbenog razloga 10, apelacioni panel smatra da g.  
6 Shala nije potkrepio svoju tvrdnju da su mu povređena prava i  
7 zaključuje da prvostepeni panel nije napravio grešku  
8 odbijanjem te tvrdnje g. Shale tokom suđenja.

9       Apelacioni panel stoga odbija žalbeni razlog 9(A).

10       Drugo, panel će se osvrnuti na tvrdnju koju g. Shala  
11 iznosi u žalbenom razlogu 9(B), naime, da je prvostepeni panel  
12 napravio grešku, time što je odbrani neopravdano nametnuo  
13 ograničenja u pogledu svedoka koje može da pozove. Apelacioni  
14 panel konstatuje da se g. Shala odrekao prava da uloži žalbu  
15 na odluku prvostepenog panela, da se pet svedoka odbrane  
16 izbriše sa spiska svedoka. On to nije ni osporio tokom  
17 suđenja, niti je pokazao da postoje posebne okolnosti zbog  
18 kojih bi bilo opravdano da se ti njegovi argumenti po prvi put  
19 razmatraju tek u postupku po žalbi.

20       Prema tome, panel odbacuje žalbeni razlog 9(B).

21       Treće, u žalbenom razlogu 9(C), g. Shala osporava, što je  
22 suđenje počelo pre nego što je odbrana bila spremna i završila  
23 s vođenjem istrage. Apelacioni panel nalazi da g. Shala nije  
24 pokazao da je prvostepeni panel na bilo koji način pogrešio i  
25 smatra da je taj panel zapravo preduzeo mere, kako bi odbrani

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 9

1 izašao u susret u vođenju istraga i pripremi za suđenje.

2 Prema tome, apelacioni panel odbija žalbeni razlog 9(C).

3 I na kraju, u žalbenom razlogu 9(D), g. Shala tvrdi da  
4 prvostepeni panel nije uzeo u obzir činjenicu da se na njegovu  
5 sposobnost da se brani, odrazilo vreme proteklo od trenutka  
6 kada su se odigrali događaji za koje se tereti u optužnici do  
7 početka suđenja.

8 Apelacioni panel konstatuje da g. Shala jednostavno  
9 ponavlja argumente koji su odbijeni na suđenju, a da nije  
10 pokazao na koji način je prvostepeni panel pogrešio time što  
11 ih je odbio. Panel takođe zaključuje da g. Shala nije pokazao  
12 na koji način su njegove mogućnosti da se pripremi za suđenje  
13 bile nepopravljivo ugrožene zbog proteklog vremena.

14 Prema tome, apelacioni panel odbija žalbeni razlog 9(D).

15 S obzirom na navedeno, apelacioni panel odbija žalbeni  
16 razlog 9.

17 Panel sada prelazi na navode o greškama u vezi sa ranijim  
18 izjavama g. Shale, iznete u okviru žalbenih razloga 1, 2, i  
19 8(B).

20 G. Shala pod više žalbenih razloga, konkretno 1, 2 i  
21 8(B), tvrdi da je prvostepeni panel napravio nekoliko grešaka  
22 u vezi sa prihvatanjem i ocenom njegovih ranijih izjava. Panel  
23 je sve te razloge razmatrao zajedno. Kada se u žalbenoj  
24 presudi govori o ranijim izjavama g. Shale, pod time se misli  
25 na transkript razgovora koji su predstavnici tužilaštva

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 10

1 Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, odn. MKSJ,  
2 obavili sa g. Shalom 2005. i 2007. godine, kao i razgovora  
3 koje su predstavnici belgisjke federalne kriminalističke  
4 policije obavili sa njim 2016. i 2019. godine.

5 Najpre, u prvom žalbenom razlogu, g. Shala osporava to  
6 što je prvostepeni panel prihvatio i oslonio se na njegove  
7 ranije izjave, zbog toga što prilikom uzimanja tih izjava nisu  
8 poštovana njegova prava na pravično suđenje.

9 Panel podseća da se veće Apelacionog suda u jednoj odluci  
10 donetoj tokom suđenja, bavilo sličnim primedbama i potvrdilo  
11 odluku prvostepenog panela, da se prihvate obe izjave date  
12 MKSJ-u 2005. i 2007.

13 Prema tome, kad je reč o izjavama datim MKSJ-u, panel ne  
14 vidi na koji način činjenica da se panel oslonio na propisno  
15 usvojene dokaze tokom suđenja, može da predstavlja sama po  
16 sebi povredu prava, kao što to g. Shala tvrdi.

17 Kad je reč o izjavama datim belgijskim vlastima, veće  
18 Apelacionog suda je u jednoj ranijoj odluci zaključilo, da je  
19 g. Shali bilo onemogućeno da stupi u kontakt sa advokatom,  
20 kada su belgijske vlasti sa njim vodile informativni razgovor  
21 2016. godine, te da je prvostepeni panel pogrešio donevši  
22 drugačiji zaključak. Međutim, s obzirom na druge proceduralne  
23 garancije koje su pružene g. Shali prilikom tog razgovora,  
24 zaključeno je da se radilo o ograničenoj povredi prava i veće  
25 Apelacionog suda je potvrdilo odluku prvostepenog panela da

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 11

1 izjava data belgijskim vlastima 2016. godine, citiram "nije  
2 nedopuštena", kraj citata.

3 Prvostepeni panel se na kraju nije oslonio na izjavu datu  
4 belgijskim vlastima 2016, ni za jedan od svojih zaključaka u  
5 presudi. Prema tome, ovaj panel odbija tvrdnje g. Shale o  
6 suprotnom.

7 Osim toga, iz razloga koji su detaljnije izneti u  
8 žalbenoj presudi, panel odbija argument g. Shale da se s  
9 obzirom da je izjava data belgijskim vlastima 2016. godine,  
10 data protivno njegovim pravima, prema teoriji "ploda otrovnog  
11 drveta", ne može koristiti ni izjava data belgijskim vlastima  
12 2019. godine.

13 Što se tiče navoda g. Shale u vezi sa izjavom datom  
14 belgijskim vlastima 2019, veće Apelacionog suda odbilo je  
15 slične tvrdnje o povredi prava tokom suđenja. Panel takođe  
16 odbija argument g. Shale da je prvostepeni panel prekršio  
17 njegovo pravo na pravično suđenje, zato što se u prvoj -- u --  
18 zato što se u prvostepenoj presudi u velikoj meri oslonio na  
19 izjavu datu belgijskim vlastima 2019. godine. U vezi s tim,  
20 panel zaključuje, da je prvostepeni panel izjavi datoj  
21 belgijskim vlastima 2019, pristupao sa odgovarajućim oprezom,  
22 i da se na nju pozivao, samo kada su je potkrepljivali i drugi  
23 dokazi. Panel odbija i preostale argumente g. Shale u vezi sa  
24 tom izjavom.

25 Prema tome, apelacioni panel odbija prvi žalbeni razlog.

1 U drugom žalbenom razlogu, g. Shala tvrdi da je  
2 prvostepeni panel pogrešio kada je odbio da donese odluku o  
3 dopuštenosti brojnih dokumentarnih dokaza tokom suđenja. Iz  
4 razloga koji su detaljnije izneti u žalbenoj presudi, ovaj  
5 panel je razmatrao isključivo argumente koji se odnose na  
6 izjave date belgijskim vlastima 2016. i 2019. godine. Panel  
7 smatra da pravilo 138, stav 1 pravilnika, u vezi sa članom 40,  
8 stav 6, podstav (h) Zakona, ne nameće prvostepenom panelu  
9 dužnost da odlučuje o dopuštenosti dokaza u nekom određenom  
10 vremenskom roku. Panel u tom pogledu napominje da je u  
11 okvirnoj odluci o dokumentarnim dokazima od 17. marta 2023,  
12 prvostepeni panel odlučio da će dopuštenost dokumentarnih  
13 dokaza ocenjivati na kraju suđenja, kada bude odlučivao o  
14 presudi. Prvostepeni panel je ipak predvideo mogućnost, da u  
15 izuzetnim okolnostima o dopuštenosti dokaza, može da odluči u  
16 trenutku njihovog podnošenja tokom suđenja. Ovaj panel smatra  
17 da je bilo opravdano tretirati belgijske izjave kao takav  
18 izuzetak, s obzirom na inkriminišuću prirodu osporenih izjava,  
19 kao i zato što su strane u postupku izričito tražile od  
20 prvostepenog panela, da donese odluku o dopuštenosti tih  
21 izjava.

22 Prema tome, apelacioni panel zaključuje da je g. Shala  
23 pokazao da je prvostepeni panel pogrešio, jer nije doneo  
24 odluku o dopuštenosti izjava datih belgijskim vlastima, bilo u  
25 trenutku kad su one ponuđene na usvajanje, bilo u kontekstu

1 okvirne odluke o dokumentarnim dokazima. Međutim, g. Shala  
2 nije pokazao da je zbog toga pretrpeo bilo kakvu štetu.

3 Prema tome, apelacioni panel odbija drugi žalbeni razlog.

4 Kada je reč o žalbenom razlogu 8(B), apelacioni panel je  
5 pažljivo preispitao zaključke prvostepenog panela, koje g.  
6 Shala osporava. Ali, zaključuje, da on nije pokazao da je  
7 prvostepeni panel svoju ocenu nekih ranijih izjava, formulisao  
8 na takav način, da je time teret dokazivanja prebacio na  
9 odbranu.

10 Prema tome, apelacioni panel odbija žalbeni razlog 8(B).

11 Apelacioni panel sada prelazi na tvrdnju da je  
12 prvostepeni panel prekršio načelo zakonitosti, koji g. Shala  
13 iznosi u trećem žalbenom razlogu.

14 I za to ću dati reč svojoj kolegici sudiji Jorgensen.

15 SUDIJA JORGENSEN: [Prevod] U trećem žalbenom razlogu, g.  
16 Shala iznosi da je prvostepeni panel oglašivši ga krivim za  
17 učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu odn. UZP-u, i  
18 za ratni zločin proizvoljnog lišenje slobode u nemeđunarodnom  
19 oružanom sukobu, prekršio načelo zakonitosti zaštićeno članom  
20 33 Ustava, članovima 6 i 7 Evropske konvencije o ljudskim  
21 pravima i članu 15 međunarodnog pakta o građanskim i  
22 političkim pravima.

23 Najpre, g. Shala iznosi da je prvostepeni panel direktnom  
24 primenom međunarodnog običajnog prava i izricanjem osude za  
25 krivična dela po međunarodnom običajnom pravu, prekršio načelo

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 14

1 zakonitosti, s obzirom da ni Ustav Socijalističke Federativne  
2 Republike Jugoslavije koji je bio na snazi u predmetno vreme,  
3 niti Ustav Kosova, nisu dopuštali direktnu primenu normi  
4 međunarodnog prava, osim ukoliko su ispunjavali uslov o  
5 dvojnem izvoru prava. S obzirom da su te argumente g. Shale  
6 već razmotrili, sudija za prethodni postupak, veće Apelacionog  
7 suda i veće Ustavnog suda, apelacioni panel ih odbacuje.

8 Pod dva, g. Shala iznosi da UZP kao vid odgovornosti, a  
9 ni ratni zločin proizvoljnog lišenja slobode u nemeđunarodnom  
10 oružanom sukobu, nisu postojali u zakonima Kosova, niti su  
11 bili ustaljeni u međunarodnom običajnom pravu 1999. On dalje  
12 iznosi, da oni nisu bili predvidivi niti dostupni optuženom, u  
13 smislu da on nije mogao znati koje radnje i vidovi  
14 odgovornosti čine krivična dela. S tim u vezi, g. Shala iznosi  
15 da je prvostepeni panel trebalo da uzme u obzir između  
16 ostalog, da on nije imao neki zvanični položaj u OVK, njegov  
17 nizak nivo obrazovanja, pravnu nesigurnost u pogledu bića  
18 krivičnog dela proizvoljnog lišenja slobode, i odsustvo bilo  
19 kakvih organizacionih ili drugih kapaciteta OVK tokom 1999.  
20 godine.

21 Panel primećuje da g. Shala mahom ponavlja argumente koje  
22 je veće Apelacionog suda već razmotrilo i odbilo u prethodnim  
23 odlukama na koje se pozvao prvostepeni panel. Panel zaključuje  
24 da g. Shala nije naveo ni jedan valjan razlog, zašto bi ovaj  
25 panel trebao da donese drugačiji zaključak u pogledu

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 15

1 nadležnosti Specijalizovanih veća za UZP, ili proizvoljno  
2 lišenje slobode u nemeđunarodnom oružanom sukobu.

3 Kad je reč o dodatnim argumentima g. Shale u vezi sa  
4 predvidivošću, panel ih ne smatra uverljivim, s obzirom na  
5 sveukupnu ocenu relevantnih faktora, usvojene dokaze, i druge  
6 zaključke prvostepenog panela.

7 Prema tome, apelacioni panel zaključuje, da g. Shala nije  
8 pokazao da je napravljena greška, te odbija treći žalbeni  
9 razlog.

10 Apelacioni panel će sada razmotriti navode u vezi sa  
11 optužnicom koje g. Shala iznosi u žalbenim razlozima 4 i 5 i  
12 to prvo navode iznete u žalbenom razlogu 5.

13 U okviru petog žalbenog razloga, g. Shala tvrdi da je  
14 prvostepeni panel pogrešio kada ga je osudio pod tačkama  
15 optužnice, koje se odnose na proizvoljno lišenje slobode i  
16 mučenje u vezi sa najmanje 18 žrtava, iako ga optužnica tereti  
17 za ta dela u vezi sa 9 žrtava.

18 Apelacioni panel pre svega konstatuje, da prvostepeni  
19 panel nije ispitivao da li postoje nedostaci u optužnici.  
20 Panel smatra da je prvostepeni panel trebalo da obrazloži zbog  
21 čega je odlučio da g. Shalu -- g. Shali izrekne osude u vezi  
22 sa većim brojem lica, od onog koji je bio naveden u optužnici,  
23 i da taj propust prvostepenog panela predstavlja grešku u  
24 primeni prava.

25 Kad je reč o pitanju da li postoje nedostaci u optužnici,

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 16

1 panel ima u vidu ranije odluke veća Apelacionog suda u ovog  
2 predmeta, prema kojima su identitet i broj žrtava, dovoljno  
3 precizno navedeni u optužnici. Međutim, taj zaključak bio je  
4 zasnovan na premisi da su teze tužilaštva ograničene na  
5 citiram "najmanje devet lica" kraj citata.

6 S obzirom na ograničeni obim ovog predmeta, panel smatra  
7 da se u njemu zahteva veća preciznost, nego u obimnijim  
8 predmetima, tako da su i kriterijumi za iznošenje optužbi u  
9 vezi sa žrtvama stroži [kao što je prevedeno]. Apelacioni  
10 panel zbog toga smatra da navod "od najmanje devet lica u  
11 optužnici", nije dovoljno precizan i da u optužnici postoji  
12 nedostatak u vezi sa dodatnih devet lica, za koje se tvrdi da  
13 su bila zatvorena u fabrici metala.

14 Iz razloga koji su detaljnije izneti u žalbenoj presudi,  
15 panel smatra da je taj nedostatak u optužnici bilo moguće  
16 ispraviti, budući da nije predstavljao novu optužbu, odn. da  
17 njime nije uveden novi osnov za osudu, različit u optužbi već  
18 sadržanih u optužnici i da nije doveo do radikalne izmene  
19 koncepcije tužilaštva protiv g. Shale.

20 Panel smatra, da je taj nedostatak u optužnici naknadno  
21 ispravljen informacijama, koje je tužilaštvo iznelo u svom  
22 pretpretresnom podnesku, u kome se izričito govori o  
23 proizvoljnom lišenju slobode i zlostavljanju najmanje 18 lica.  
24 Panel stoga smatra, da je g. Shala bio blagovremeno obavešten,  
25 da je optužen za postupanje prema najmanje 18 žrtava, i da je

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 17

1 bio u mogućnosti da pripremi svrsishodnu odbranu protiv  
2 pomenutih optužbi. Ovakav zaključak dodatno potvrđuje analiza  
3 postupaka Shaline odbrane, jer se iz njih vidi da je g. Shala  
4 znao da je optužen za dela izvršena protiv najmanje 18 žrtava.

5 Apelacioni panel stoga smatra, da te greške prvostepenog  
6 panela, ne čine nevažećem njegovu odluku, da g. Shalu [kao što  
7 je prevedeno] osu -- g. Shalu osudi po tom osnovu.

8 Prema tome, apelacioni panel odbacuje žalbeni razlog 5.

9 Apelacioni panel će sada razmotriti žalbeni razlog 4(A),  
10 u kome g. Shala tvrdi, da ga je prvostepeni panel osudio na  
11 osnovu manjkave optužnice i to u pogledu, pod jedan (i)  
12 identiteta trojice navodnih učesnika UZP-u i pod dva (ii),  
13 identiteta žrtava.

14 Prvo, kada je reč o učesnicima u UZP-u, panel konstatuje  
15 da je prvostepeni panel u presudi naveo g. Osmana Kryeziua i  
16 g. Fatmira Limaja kao učesnike u UZP-u, iako oni nisu izričito  
17 pomenuti u tom svojstvu u optužnici. Što se tiče g. Sokola  
18 Dobrune, panel konstatuje da ga nasuprot tvrdnjama g. Shale,  
19 prvostepeni panel nije naveo kao jednog od učesnika u UZP-u.

20 Podsećajući da se u optužnici ne moraju navesti dokazi  
21 kojima će se dokazivati pravno relevantne činjenice na kojima  
22 počivaju optužbe, panel smatra, da pominjanje g. Kryeziua i g.  
23 Fatmira Limaja kao učesnika u UZP-u, nije pravno relevantna  
24 činjenica koju treba navesti u optužnici, već je predmet  
25 dokazivanja na suđenju. Prema tome, u ovom slučaju se ne može

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 18

1 tvrditi da postoji nedostatak u optužnici, budući da pomenuta  
2 lica spadaju u kategoriju lica, koja su u optužnici navedena  
3 kao citiram "izvesni vojnici OVK, pripadnici policije i  
4 stražari" kraj citata. Na osnovu toga, panel se uverio da  
5 prvostepeni panel nije pogrešio kada je na kraju na osnovu  
6 dokaza izvedenih na suđenju, konstatovao da su g. Kryeziu i g.  
7 Fatmir Limaj, dodatni imenovani učesnici u UZP-u.

8 Drugo, kada je reč o pitanju žrtava, panel smatra da  
9 optužnica nije bila dovoljno precizna u pogledu identiteta u  
10 pogledu devet dodatnih žrtava. Apelacioni panel takođe smatra,  
11 da je prstepeni panel pogrešio zbog toga što nije razmotrio da  
12 li je optužnica manjkava, i što je usled toga propustio da  
13 zaključi da je u pogledu ovog pitanja optužnica manjkava.  
14 Međutim, apelacioni panel smatra, da je taj nedostatak  
15 optužnice ispravljen informacijama koje je tužilaštvo iznelo u  
16 svom pretpretresnom podnesku i da je g. Shala bio blagovremeno  
17 obavešten o identitetu tih dodatnih žrtava. Apelacioni panel  
18 stoga smatra, da greške prvostepenog panela, ne čine nevažećom  
19 njegovu odluku da osudi g. Shalu po tom osnovu.

20 Prema tome, apelacioni panel odbacuje žalbeni razlog  
21 4 (A) .

22 Kada je reč o žalbenom razlogu 4 (B), g. Shala tvrdi da  
23 optužnica sadrži nedopuštene kumulativne optužbe za mučenje i  
24 surovo postupanje. Iz razloga koji su detaljnije izneti u  
25 žalbenoj presudi, panel smatra, da g. Shala nije pokazao da u

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 19

1 pristupu prvostepenog panela postoji bilo kakva greška u vezi  
2 sa kumulativnim optužbama, niti da su kumulativne optužbe za  
3 mučenje i surovo postupanje iz optužnice, na bilo koji način  
4 naškodile njegovim interesima.

5 Prema tome, apelacioni panel odbacuje žalbeni razlog  
6 4 (B) .

7 Apelacioni panel će sada razmotriti navode g. Shale u  
8 vezi sa pristupom prvostepenog panela prilikom ocene svedoka.  
9 Ovo se odnosi na Shaline žalbene razloge 6 i 10.

10 Apelacioni panel najpre podseća da prvostepeni panel ima  
11 veliku slobodu u ocenjivanju kredibiliteta svedoka i  
12 pouzdanosti njihovog svedočenja i da apelacioni panel neće  
13 olako poništiti činjenične zaključke prvostepenog panela u  
14 vezi s tim. Panel takođe podseća da pravo optuženog na  
15 obrazloženo mišljenje, ne iziskuje detaljnu analizu  
16 kredibiliteta svedoka, pod uslovom da prvostepeni panel  
17 objasni zašto je prihvatio iskaz svedoka, uprkos njegovim  
18 eventualnim navodnim ili stvarnim nedoslednostima.

19 U žalbenim razlozima 6(A), 6(B) i 6(C), g. Shala osporava  
20 način na koji je prvostepeni panel ocenio kredibilitet tri  
21 ključna svedoka tužilaštva. Iz razloga koji su detaljnije  
22 izneti u žalbenoj presudi, apelacioni panel nalazi da g. Shala  
23 nije pokazao da je prvostepeni panel na bilo koji način  
24 zloupotrebio svoje diskreciono pravo, prilikom ocenjivanja  
25 kredibiliteta svedoka 401, 4733 i 1448.

Što se tiče navoda koje g. Shala iznosi u okviru žalbenog razloga 6(D) [kao što je prevedeno], panel smatra da g. Shala nije pokazao da je prvostepeni panel pogrešio kada je zaključio da svedoci tužilaštva nisu uticali jedni na druge, niti su bili u međusobnom dosluhu, što se odnosi i na članove porodice svedoka 4733.

I na kraju, kada je reč o žalbenom razlogu 6(E), kao što je detaljnije opisano u žalbenoj presudi, panel smatra da g. Shala nije pokazao da je prvostepeni panel zloupotrebio svoje diskreciono pravo, ili primenjivao dvostruke standarde, kada je izveo različite zaključke o nedoslednostima koje se javljaju u svedočenjima svedoka. Prema tome, apelacioni panel odbacuje žalbeni razlog 6.

Panel će sada razmotriti ocenu svedočenja svedoka odbrane.

U žalbenom razlogu 10, g. Shala osporava način na koji je prvostepeni panel ocenio svedoke odbrane, navodeći da je panel uzeo u obzir i relevantne faktore, kao što su politički stavovi tih svedoka, njihova podrška OVK i neprijateljski stav prema Specijalizovanim većima.

Panel pre svega smatra da je prvostepeni panel ispravno formulisao svoj pristup oceni dokaza u ovom predmetu, naročito kada je reč o potrebi da se kredibilitet svedoka i pouzdanost njihovog iskaza ocene pre nego što se uvaži njihovo svedočenje. Kao što je detaljnije opisano u žalbenoj presudi,

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 21

1 panel takođe smatra, da je prvostepeni panel pažljivo ocenio  
2 kredibilitet spornih svedoka odbrane, i valjano obrazložio  
3 svoje zaključke, da njihovim iskazima pristupi sa oprezom, sa  
4 krajnjim oprezom, ili da ih smatra potpuno nepouzdanim.

5 Panel takođe smatra, da je prvostepeni panel bio dosledan  
6 prilikom ocenjivanja svih svedoka i da njegov pristup ne  
7 ukazuje ni na kakvu pristrasnost ili negativan stav prema  
8 svedocima odbrane.

9 Apelacioni panel smatra da g. Shala nije pokazao da je  
10 prvostepeni panel napravio bilo kakvu grešku ili na bilo koji  
11 način zloupotrebio svoje diskreciono pravo prilikom ocene  
12 svedoka odbrane.

13 Apelacioni panel stoga odbacuje žalbeni razlog 10.

14 Apelacioni panel će sada razmotriti primedbe koje je g.  
15 Shala izneo u vezi sa oslanjanjem prvostepenog panela na  
16 dokaze koji nisu provereni unakrsnim ispitivanjem, što se  
17 odnosi na Shalin žalbeni razlog 7, kao i deo žalbenog razloga  
18 12.

19 U svom sedmom žalbenom razlogu, g. Shala navodi da se  
20 protivno pravilu 140, stav (4) podstav (a) pravilnika,  
21 prvostepeni panel isključivo ili u odlučujućoj meri oslonio na  
22 dokaze koji nisu provereni unakrsnim ispitivanjem, kada je  
23 izveo neke konkretne zaključke. Apelacioni panel je te  
24 zaključke u žalbenoj presudi nazvao spornim suštinskim  
25 zaključcima, a oni se odnosi na *mens rea*, odn. subjektivno

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 22

1 obeležje krivičnog dela proizvoljnog lišenja slobode i na *mens*  
2 *rea* i *actus reus*, odn. subjektivna i objektivna obeležja  
3 krivičnog dela mučenja, kao i na učešće g. Shale u UZP-u i  
4 njegov znatan doprinos UZP-u i ostvarivanju zajedničkog cilja  
5 UZP-a. Pored toga, g. Shala osporava osudu koja mu je izrečena  
6 za mučenje četiri lica i proizvoljno lišenje slobode šest  
7 lica. Kada je reč o Shalinom osporavanju osude koja mu je  
8 izrečena za mučenja petog lica, što je deo njegovog žalbenog  
9 razloga 8(A), panel se tim argumentima bavi u okviru  
10 razmatranja sedmog žalbenog razloga.

11 Panel će najpre razmotriti sporne suštinske zaključke  
12 prvostepenog panela, obeležjima krivičnih dela mučenja i  
13 proizvoljnog lišenja slobode kao i UZP. Apelacioni panel u  
14 vezi s tim primećuje da se prilikom donošenja činjeničnih  
15 zaključaka na kojima počivaju njegovi sporni suštinski  
16 zaključci, prvostepeni panel u različitoj meri oslanjao na  
17 neprovere -- neproverene dokaze. Međutim, prvostepeni panel se  
18 pri tom oslanjao i na iskaze svedoka koji su svedočili na  
19 suđenju. Konkretno, panel konstatuje da se svaki od spornih  
20 suštinskih zaključaka zasnivao na činjeničnim zaključcima  
21 prvostepenog panela, koji su se u velikoj meri oslanjali na  
22 iskaze date u sudnici. Ti zaključci, odnose se na lično učešće  
23 g. Shale u saslušavanju i zlostavljanju zatvorenika u dve  
24 konkretne prilike koje apelacioni panel u ovoj presudi naziva  
25 slučajem od 20. maja 1999. i slučajem zlostavljanja pucanjem u

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 23

1 noge koji se odigrao 4. juna 1999. ili približno tog datuma.

2 Pored toga, sporni suštinski zaključci o objektivnim i

3 subjektivnim obeležjima krivičnog dela mučenja, o učešću g.

4 Shale u UZP-u i o zajedničkom cilju UZP-a, počivaju na

5 činjeničnim zaključcima koji su se sami prvenstveno zasnivali

6 na iskazima više svedoka, koji su svedočili uživo u sudnici.

7 To na primer uključuje činjenične zaključke u vezi sa

8 organizovanim obrascima hapšenja zatvorenika, koji su držani u

9 fabrici metala u drugim slučajevima, zlostavljanja zatvorenika

10 u fabrici metala i prisustvom i aktivnostima g. Shale u

11 fabrici metala.

12 Imajući to u vidu, apelacioni panel zaključuje da g.

13 Shala nije pokazao da se prvostepeni panel isključivo ili u

14 odlučujućoj meri, oslonio na neproverene dokaze, kada je izveo

15 sporne suštinske zaključke u vezi sa obeležjima krivičnih dela

16 proizvoljnog lišenja slobode i mučenja, kao i sa UZP-om, a u

17 suprotnosti sa pravilom 140, stav (4), podstav (a) pravilnika,

18 apelacioni panel stoga odbacuje prigovore koje g. Shala izneo

19 u svom sedmom žalbenom razlogu, kao i u delu žalbenog razloga

20 12, a koje se odnose na sporne suštinske zaključke.

21 Apelacioni panel će sada i dalje u odnosu na sedmi

22 žalbeni razlog, razmotriti navod g. Shale u vezi sa osudom

23 koja mu je izrečena za mučenje pet konkretnih lica.

24 Prilikom ocenjivanja osnovanosti argumenata g. Shale, a u

25 skladu sa relevantnim načelima međunarodnog krivičnog prava i

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 24

1 načelima ljudskih prava, apelacioni panel je najpre proučio  
2 dokaze na koje se oslonio prvostepeni panel u pogledu  
3 zlostavljanja tih pet konkretnih lica. Apelacioni panel je  
4 takođe proučio potkrepljujuće dokaze na koje se prvostepeni  
5 panel oslonio u tom konkretnom slučaju zlostavljanja.

6 U vezi s tim, apelacioni panel je imao u vidu da će  
7 konačni sud o tome da li je oslanjanje na neproverene dokaze  
8 bilo odlučujuće zavisiti od snage potkrepljujućih dokaza. S  
9 tim u vezi, apelacioni panel je primetio da se prvostepeni  
10 panel oslonio na obrazac ponašanja kao dokaz koji potkrepljuje  
11 tezu, da su zatvorenici u fabrici metala kolektivno  
12 zlostavljani. Međutim, apelacioni panel je takođe imao u vidu  
13 zaključak prvostepenog panela, da je kolektivno zlostavljanje  
14 zatvorenika u fabrici metala *de facto* prestalo 5. juna 1999.  
15 ili približno tog datuma. To se poklopilo sa dolaskom novih  
16 stražara, nakon čega je došlo do osetnog poboljšanja uslova  
17 pritvora u fabrici metala, što je uključivalo i prestanak  
18 fizičkog zlostavljanja zatvorenika.

19 S tim u vezi, apelacioni panel podseća da strane u  
20 postupku nisu mogle da ukažu ni na jedan usvojeni dokaz koji  
21 bi sugerisao, da je prvostepeni panel na bilo koji način  
22 pogrešio kada je to zaključio, ili koji bi išao u prilog  
23 zaključku, da se kolektivno i sistematsko zlostavljanje  
24 zatvorenika u fabrici metala u Kukešu nastavilo i posle tog  
25 datuma.

1 Da bi ocenio da li je obrazac ponašanja dovoljan dokaz da  
2 potkrepi tezu o kolektivnom zlostavljanju, apelacioni panel je  
3 prvo razmotrio da li je prvostepeni panel utvrdio da li je  
4 neko lice bilo zatvoreno pre tog prelomnog trenutka, u kome su  
5 se uslovi pritvori u fabrici metala promenili, a do koga je  
6 došlo 5. juna 1999. Ili približno tog datuma, odn. drugim  
7 rečima, dok je kolektivno zlostavljanje još uvek bilo u toku.

8 Drugo, apelacioni panel je takođe razmotrio da li je g.  
9 Shala imao priliku da u unakrsnom ispitivanju ospori dokaze na  
10 koje se prvostepeni panel oslonio kada je doneo taj ključni  
11 zaključak.

12 Pošto je u skladu sa takvim pristupom ocenio dokaze u  
13 celini, apelacioni panel je zaključio, da na suđenju nisu  
14 uživo izvedeni dokazi koji se odnose na konkretno  
15 zlostavljanje pomenutih pet lica, niti na to jesu li ta lica  
16 bila zatvorena u fabrici metala pre 5. juna 1999. Obrazloženje  
17 tog zaključka detaljno izneto u žalbenoj presudi, ali,  
18 apelacioni panel naglašava, da je u pitanju nedostatak koji je  
19 od ključnog značaja, ne samo kada je reč o potkrepljenju  
20 dokaza, već i za zaključke prvostepenog panela da su ta lica  
21 bila držana u nehumanim uslovima dok su bila zatvorena u  
22 fabrici metala. U stvari, apelacioni panel napominje, da za  
23 tri lica na suđenju uopšte nisu uživo izvedeni dokazi o tome  
24 da su uopšte bili zatvoreni u fabrici metala. Apelacioni panel  
25 stoga smatra da se prvostepeni panel u odlučujujoj meri

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 26

1 oslonio na dokaze, koji nisu provereni unakrsnim ispitivanjem,  
2 kada je g. Shala osudio za mučenje pomenutih pet lica.

3 I na kraju, panel će razmotriti osporavanje osude koja je  
4 izrečena g. Shali, za proizvoljno lišenje slobode u vezi sa  
5 šest konkretnih lica.

6 Apelacioni panel najpre konstatuje da se prvostepeni  
7 panel kada je osudio g. Shalu za proizvoljno lišenje slobode  
8 četiri od pomenutih šest lica, u različitoj meri oslonio na  
9 svedočenje uživo o uslovima u kojima su ta lica držana u  
10 fabrici metala u Kukešu. Prvostepeni panel se takođe oslonio  
11 na dokaze o postojanju operativnih obrazaca, po kojima su se  
12 uhapšenim licima zatvorenim u fabrici metala, uskraćivale  
13 osnovne proceduralne garancije. Pošto je proučio dokazni osnov  
14 koji ukazuje na postojanje tih obrazaca, apelacioni panel je  
15 zaključio da je u velikoj meri reč o svedočenju uživo u  
16 sudnici. Apelacioni panel stoga smatra, da g. Shala nije  
17 dokazao da su osude koje su mu izrečene za proizvoljno lišenje  
18 slobode u vezi sa ta četiri lica, isključivo ili u odlučujućoj  
19 meri bile zasnovane naneproverenim dokazima.

20 Panel stoga odbacuje njegove argumente o tome iznete u  
21 okviru žalbenog razloga 7.

22 Nasuprot tome, kada je reč o druga dva lica koje g. Shala  
23 pominje u okviru istih navoda, na suđenju nisu uživo izvedeni  
24 dokazi o samom njihovom zatvaranju u fabrici metala, a još  
25 manje o okolnostima i uslovima pod kojima su tamo bili

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 27

1 zatvoreni. Apelacioni panel podseća da je zatražio od strana u  
2 postupku, da na žalbenom pretresu iznesu izjašnjenja o tome,  
3 da li se među usvojenim dokazima mogu naći bilo kakvi dokazi o  
4 tome. Apelacioni panel s tim u vezi konstatuje, da strane u  
5 postupku, nisu mogli da navedu dokaze koji bi po mišljenju  
6 apelacionog panela bili odgovarajući i ubedljivi. Apelacioni  
7 panel je takođe imao u vidu da dokazi koji potkrepljuju  
8 svedočenja o tome da su ta dva lica bila zatvorena u fabrici  
9 metala u Kukešu, nisu izvedeni preko svedoka tužilaštva uživo  
10 na suđenju. Imajući u vidu da jedini dokazi u spisu o tome da  
11 su ta dva lica bila zatvorena u fabrici metala nisu provereni,  
12 apelacioni panel smatra da je osuda izrečena g. Shali za  
13 proizvoljno lišenje slobode ta dva lica, u odlučujućoj meri  
14 zasnovana na neproverenim dokazima.

15 Prema tome, u vezi sa žalbenim razlogom 7, apelacioni  
16 panel smatra da osude izrečene g. Shali za mučenje pet lica i  
17 proizvoljno lišenje slobode dva lica, predstavljaju kršenje  
18 pravila 140, stav 4, podstav (a) pravilnika i ukida te  
19 zaključke. Panel stoga delimično prihvata žalbeni razlog 7, i  
20 odbija preostale navode koje g. Shala iznosi u okviru tog  
21 razloga.

22 O uticaju ovih zaključaka apelacionog panela na kaznu  
23 koja je izrečena g. Shali, biće reči da -- dalje u tekstu.

24 Apelacioni panel će sada razmotriti osporavanje  
25 zaključaka prvostepenog panela o krivičnom delu proizvoljnog

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 28

1 lišenja slobode kao ratnog zločina, iz prve tačke optužnice,  
2 što se odnosi na Shaline žalbene razloge 8(A), 11 i 12.

3 U žalbenim razlozima 8 (A), 11 i 12, g. Shala osporava  
4 zaključke prvostepenog panela o objektivnim i subjektivnim  
5 obeležjima ratnog zločina proizvoljnog rešenja slobode u  
6 nemeđunarodnom oružanom sukobu, kao i o njegovoj odgovornosti  
7 po osnovu prve kategorije UZP-a, odn. UZP-a 1.

8 Panel će se najpre osvrnuti na argumente g. Shale u vezi  
9 sa objektivnim obeležjima ratnog zločina proizvoljnog lišenja  
10 slobode. Apelacioni panel pre svega podseća da objektivna  
11 obeležja mogu biti ostvarena ako se dokaže ili da su  
12 zatvorenici bili lišeni slobode bez pravnog osnova, ili da su  
13 ta lica bila lišena slobode bez osnovnih procesnih garancija.

14 Apelacioni panel će se najpre baviti navodima o greškama  
15 proizašlim iz zaključka prvostepenog panela, da su zatvorenici  
16 bili lišeni slobode, protivno osnovnim procesnim garancijama.  
17 Apelacioni panel će se zatim osvrnuti na greške koje su prema  
18 žalbenim navodima, proistekle iz zaključka prvostepenog  
19 panela, da su zatvorenici držani u zatočeništvu bez pravnog  
20 osnova.

21 Što se tiče žalbenih navoda o pogrešnoj primeni prava,  
22 apelacioni panel smatra neosnovanim navode, kojima g. Shala  
23 osporava zaključke o objektivnim obeležjima ratnog zločina  
24 proizvoljnog lišenja slobode kao takve.

25 Pored toga, g. Shala je osporio pravne izvore na koje se

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 29

1 prvestepeni panel pozvao prilikom tumačenja dve od tri osnovne  
2 procesne garancije, a to su obaveza da se zatvoreno lice  
3 izvede pred sudiju ili drugi nadležni organ i obaveza da se  
4 zatvorenom licu pruži mogućnost da ospori zakonitost lišenja  
5 slobode.

6       Apelacioni panel smatra da g. Shala nije pokazao da se  
7 prvestepeni panel pozvao na pogrešne pravne izvore. Apelacioni  
8 panel je doneo taj zaključak, imajući u vidu sledeće, pod  
9 jedan (i): princip zakonitosti ne sprečava sud da tumači i  
10 razjašnjava obeležja krivičnog dela. Pod dva (ii): suština  
11 prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava, u  
12 velikoj meri se poklapaju kad je reč o proizvoljnom lišenju  
13 slobode. Pod tri (iii): g. Shala nije precizirao zbog čega se  
14 navedena načela ne bi jednako primenjivala i u međunarodnom i  
15 u nemeđunarodnom oružanom sukobu. I pod četiri (iv): veće  
16 Apelacionog suda već je razmatralo i odbilo takve argumente.

17       Nadalje, g. Shala tvrdi da je prvestepeni panel primenio  
18 "prestrogo kriterijum" kada je zaključio da zakonitost lišenja  
19 slobode mora da ocenjuje nezavisna instanca.

20       Apelacioni panel smatra da bi u kontekstu oružanog sukoba  
21 zaštitna funkcija zabrane proizvoljnog lišenja slobode bila  
22 poništena, ako instanca koja nadzire zatvaranje, ne bi bila  
23 nezavisna od instance koja ga je naložila. Panel smatra da g.  
24 Shala nije izneo argumente koji pokazuju suprotno.

25       G. Shala osporava i zaključak prvestepenog panela da je

1 irelevantno da je učinilac krivičnog dela proizvoljnog lišenja  
2 slobode, lično odgovoran za nepoštovanja proceduralnih prava  
3 zatvorenika. Apelacioni panel smatra, da g. Shala nije  
4 objasnio zašto je prvostepeni panel pogrešio, primenivši to  
5 načelo u slučaju ratnog zločina izvršenog u nemeđunarodnom  
6 oružanom sukobu.

7 Prema tome, a imajući u vidu detaljnije obrazloženje  
8 izloženo u žalbenoj presudi, panel zaključuje da g. Shala nije  
9 pokazao da je prvostepeni panel pogrešno primenio pravo, kada  
10 je zaključio, da su zatvorenici bili lišeni slobode protivno  
11 osnovnim procesnim garancijama.

12 Panel će sada preći na navode g. Shale o greškama u  
13 utvrđivanju činjenica, a u vezi sa zaključcima prvostepenog  
14 panela o proizvoljnom lišenju slobode.

15 G. Shala je osporio činjenične zaključke prvostepenog  
16 panela o osnovnim procesnim garancijama, a naročito njegov  
17 zaključak da zatvorenici "nisu bez odlaganja izvedeni pred  
18 sudiju, ili drugi nadležni organ." On tvrdi da je prvostepeni  
19 panel pogrešio kada je zaključio da ni jedan pripadnik OVK u  
20 fabrici metala u Kukešu, nije imao funkciju nadležnog organa.

21 Prvo, panel primećuje da je g. Kryeziu vršio funkciju  
22 nadležnog organa, ali nije pokazao da je g. Kryeziu bio  
23 dovoljno nezavisan, ili da je mogao nezavisno da ocenjuje  
24 zakonitost lišenja slobode, ili da naredi puštanje zatvorenika  
25 na slobodu. Apelacioni panel dalje smatra, da je prvostepeni

1 panel brižljivo i temeljno ocenio svedočenje svedoka 402, 411  
2 i 404, što je potvrdilo da g. Kryeziu nije bio ovlašćen da  
3 vrši nezavisan nadzor zakonitosti pritvora.

4 Drugo, panel će se osvrnuti na navode kojima g. Shala  
5 osporava zaključke prvostepenog panela, u vezi sa svedokom  
6 4733.

7 Po mišljenju ovog panela, prvostepeni panel je osnovano  
8 zaključio da g. Dobruna ni u kom smislu nije vršio nezavisan  
9 nadzor nad zakonitošću pritvora, na osnovu činjenice da je g.  
10 Dobruna saslušavao svedoka 4733, zajedno sa g. Xhemshitom  
11 Krasniqijem, učesnikom u UZP-u, koji je učestvovao u  
12 zlostavljanju tog svedoka.

13 Panel dalje konstatuje na osnovu razloga iznetih u  
14 žalbenoj presudi, da g. Shala nije pokazao da je prvostepeni  
15 panel pogrešio kada je zaključio da ni g. Kryeziu ni g.  
16 Dobruna, niti bilo koji drugi pripadnik OVK, nisu vršili  
17 funkciju nezavisnog sudijske, ili nekog nadležnog organa, i da  
18 stranici 411, 404, 402, 4733 i 405, nisu bez odlaganja  
19 izvedeni pred sudiju ili neki drugi nadležni organ.

20 Panel će se sada osvrnuti na argumente g. Shale iznete u  
21 okviru žalbenog razloga 8(A), i to konkretno da je prvostepeni  
22 panel pogrešio da je neosnovano zaključio da su zatvorenici u  
23 fabrici -- zatvorenicima u fabrici metala bile uskraćene  
24 osnovne procesne garancije, a posebno mogućnost da ospore  
25 zakonitost lišenja slobode.

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 32

Što se tiče žalbenih navoda g. Shale u vezi sa žrtvom ubistva i svedocima 401, 411, 1448 i 405, iz razloga navedenih u žalbenoj presudi, panel se uverio da je zaključak da su zatvorenici bili lišeni procesnih garancija, i mogućnosti da ospore zakonitosti lišenja slobode, jedini razuman zaključak, koji bi bilo koji razuman sud izveo na osnovu ukupnih dokaza.

Osim toga, g. Shala je osporio zaključke prvostepenog panela o nezakonitom rešenju slobode još sedam zatvorenika. S obzirom na ubedljive prihvaćene dokaze o uslovima zatočeništva, kao i o doslednom obrascu uskraćivanja procesnih garancija u fabrici metala u Kukešu, panel se u pogledu šest zatvorenika uverio da je zaključak da su zatvorenicima bile uskraćene procesne garancije. Jedini razuman zaključak koji bi izveo bilo koji razuman sud.

Što se tiče sedmog zatvorenika, panel smatra žalbeni navod g. Shale bespredmetnim, budući da je u vezi sa žalbenim razlogom 7, zaključio da se osuda za proizvoljnim rešenjem slobode tog zatvorenika, u presudnoj meri zasnivala na iskazima koji nisu provereni u unakrsnom ispitivanju.

Panel smatra da su i žalbeni navodi g. Shale o saslušavanju, odn. zlostavljanju tri zatvorenika, takođe bespredmetni, s obzirom na zaključke panela o tim zatvorenicima, iznete u okviru ocene žalbenog razloga 7.

Panel stoga nalazi da g. Shala nije pokazao da je prvostepeni panel prekoračio svoje diskreciono pravo, kada je

zaključio da su zatvorenici u fabrici metala u Kukešu bile uskraćene procesne garancije.

Apelacioni panel sada prelazi na žalbene navode kojima g. Shala osporava zaključak prvostepenog panela, da su zatvorenici bili lišeni slobode bez pravnog osnova. Konkretnije, g. Shala tvrdi da je prvostepeni panel napravio dvostruku grešku, kada je zaključio da zatvorenici nisu držani u fabrici metala u Kukešu na osnovu optužbi za konkretna krivična dela, niti su postojali bezbednosni razlozi iz kojih bi njihovo zatvaranje bilo apsolutno neophodno. Prema tvrdnjama g. Shale, prvostepeni panel je pogrešio, jer pod jedan (i), nije obrazložio taj zaključak, i pod dva (ii), jer je smatrao da je to jedini razuman zaključak koji se može izvesti.

Apelacioni panel smatra, da se iz obrazloženja prvostepenog panela, ne vidi da li je on dublje istražio, da li je lišenje slobode osamnaest zatvorenika bilo apsolutno neophodno. Apelacioni panel je u tom pogledu primećuje da tom pitanju nije posvećen poseban stav u prvostepenoj presudi. Međutim, čini se da je prvostepeni panel prvo smatrao, da su tih osamnaest zatvorenika, devetoro bili eksplicitno optuženi da su špijuni, izdajnici, ili da sarađuju s neprijateljem; i drugo, da su ta lica zatvarana po istom "operativnom obrascu."

Što se tiče tog operativnog obrasca, prema tumačenju apelacionog panela, prvostepeni panel je smatrao da su

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 34

1 pripadnici OVK smišljeno odabrali i uhapsili upravo navedene  
2 zatvorenike.

3 I na kraju, apelacioni panel ima u vidu tvrdnju  
4 tužilaštva, da su svi zatvorenici rekli da "nije istina" ono  
5 za šta ih optužuju.

6 Po mišljenju apelacionog panela, u obrazloženju  
7 prvostepenog panela, ne vidi se da li je ta okolnost uzeta u  
8 obzir.

9 Imajući u vidu navedeno kao i detaljnije obrazloženje  
10 izloženo u žalbenoj presudi, apelacioni panel zaključuje da g.  
11 Shala -- da je g. Shala pokazao da prvostepeni panel nije  
12 obrazložio svoj zaključak da zatvaranje tih osamnaest lica  
13 nije bilo apsolutno neophodno, ni zbog postojanja optužbi za  
14 konkretna krivična dela, niti iz bezbednosnih razloga.  
15 Apelacioni panel stoga poništava taj zaključak, i delimično  
16 odobrava žalbeni razlog 12 Shaline žalbe. Imajući to u vidu,  
17 apelacioni panel smatra bespredmetnim dalji argument g. Shale  
18 u vezi sa istim zaključkom da je prvostepeni panel pogrešio da  
19 je smatrao da je to jedini razuman zaključak.

20 Kao što je objašnjeno u žalbenoj presudi, poništavanje  
21 ovog zaključka, ne utiče na osudu koju je g. Shali izrečena za  
22 ratni zločin proizvoljnog lišenja slobode.

23 Panel će sada preći na argumente g. Shale o subjektivnim  
24 obeležjima krivičnog dela proizvoljnog lišenja slobode.

25 Prvo, apelacioni panel podseća da je subjektivno obeležje

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 35

1 krivičnog dela ostvareno, ukoliko se pokaže da je ponašanje  
2 učinioca bilo umišljajno, ili da učinilac nije imao osnovanog  
3 razloga da smatra da je zatvaranje lica apsolutno neophodno za  
4 bezbednost sukobljenih strana, ili da je znao da su  
5 zatvorenicima uskraćene obavezne procesne [kao što je  
6 prevedeno] garancije.

7 Pre svega, i budući da je poništen zaključak o  
8 objektivnim obeležjima ovog krivičnog dela o čemu je upravo  
9 bilo reči, apelacioni panel *ex proprio motu*, poništava i  
10 povezani zaključak prvostepenog panela o subjektivnom  
11 obeležju, tj. da "izvršiocima krivičnih dela, uključujući i g.  
12 Shalu, nisu imali osnovanog razloga da smatraju da je  
13 zatvaranje ovih lica apsolutno neophodno iz bezbednosnih  
14 razloga."

15 Iz razloga navedenih u žalbenoj presudi, poništavanje  
16 ovog zaključka međutim ne utiče na osudu koja je g. Shali  
17 izrečena za ratni zločin proizvoljnog lišenja slobode.

18 Vraćamo se na argumente g. Shale o subjektivnim  
19 obeležjima krivičnog dela. G. Shala tvrdi da sama činjenica da  
20 je bio prisutan u fabrici metala u Kukešu, nije dovoljna da se  
21 izvede zaključak da je znao za činjenje krivičnog dela  
22 proizvoljnog lišenja slobode. Apelacioni panel nalazi da  
23 prvostepeni panel nije zaključio da je g. Shala znao za  
24 proizvoljno lišenje slobode, isključivo na osnovu same  
25 činjenice da je bio prisutan u fabrici metala. U stvari,

zaključak prvostepenog veća o njegovom znanju, zasnovan je na činjenici da je g. Shala "lično učestvovao u činjenju krivičnog dela proizvoljnog lišenja slobode i drugih krivičnih dela, ili da im je prisustvovao." Apelacioni panel odbacuje ostale tvrdnje koje g. Shala iznosi u prilog istom argumentu, iz razloga objašnjenih u žalbenoj presudi.

Prema tome, a imajući u vidu, detaljnije obrazloženje izloženo u žalbenoj presudi, apelacioni panel konstatuje da g. Shala nije pokazao da je prvostepeni panel pogrešio kada je zaključio da je ostvareno subjektivno obeležje ratnog zločina proizvoljnog lišenja slobode u nemeđunarodnom oružanom sukobu.

Panel će se sada osvrnuti na žalbene navode kojima g. Shala osporava zaključke na kojima se zasniva osuda za proizvoljno lišenje slobode po osnovu UZP-a I.

Prvo, g. Shala tvrdi da je prvostepeni panel pogrešio jer je iz postojanja obrasca hapšenja zatvorenika, uspostavljanje prakse lišavanja slobode, i sistematskog zlostavljanja zatvorenika, izveo zaključak o zajedničkom cilju, iako su se iz raspoloživih dokaza osnovano mogli izvesti i drugi zaključci.

Iz razloga koji su detaljnije izloženi u žalbenoj presudi, panel smatra da prvostepeni panel nije pogrešio kada je zaključio da su učesnici u UZP-u imali zajednički cilj da zatvorenike za koje su smatrali da su simpatizeri srpskih vlasti, ili da su povezani s tim vlastima, proizvoljno liše

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 37

1 slobode, saslušavaju i muče u fabrici metala u Kukešu.

2 Apelacioni panel takođe smatra da g. Shala nije pokazao da je  
3 prvostepeni panel pogrešio kada je zaključio da je za hapšenje  
4 zatvorenika vršeno po istom organizovanom obrascu.

5 Panel stoga konstatuje da g. Shala nije pokazao da na  
6 osnovu dokaza predloženih prvostepenom panelu, ni jedan razuman  
7 sud ne bi izveo zaključak da su učesnici u UZP-u, imali  
8 zajednički cilj da ta lica proizvoljno liše slobode i drže u  
9 zatočeništvu u fabrici metala u Kukešu.

10 Što se tiče argumenata g. Shale da je prvostepeni panel  
11 pogrešio pri oceni njegovog ličnog doprinosa UZP-u  
12 proizvoljnog lišenja slobode, iz razloga izloženih u žalbenoj  
13 presudi, panel konstatuje da g. Shala nije pokazao da je  
14 prvostepeni panel napravio bilo kakvu grešku pri donošenju tih  
15 zaključaka, kao ni u konstataciji da je g. Shala znatno  
16 doprineo krivičnom delu proizvoljnom lišenja slobode. Panel će  
17 se na kraju osvrnuti na tvrdnje g. Shale da je prvostepeni  
18 panel pogrešio kada je zaključio da je on delio umišljaj  
19 drugih učesnika u UZP-u, da izvrše krivično delo proizvoljnog  
20 lišenja slobode. I tvrdi da prema UZP-u krivica zbog  
21 povezanosti sa drugima ne može biti osnov za osudu.

22 Apelacioni panel smatra da g. Shala nije objasnio zbog  
23 čega tvrdi da se u zaključcima prvostepenog panela o njegovom  
24 umišljaju implicira "krivica zbog povezanosti sa drugima." U  
25 svakom slučaju, veza između g. Shale i krivičnog dela

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 38

1 proizvoljnog lišenja slobode ne proističe iz njegovog učešća u  
2 UZP-u, već iz njegovog znatnog doprinosa u UZP-u i njegovog  
3 delovanja, zajedno sa drugim učesnicima u UZP-u u okviru  
4 zajedničkog umišljaja, da se izvrši krivično delo proizvoljnog  
5 lišenja slobode i ostvari zajednički plan koji je imao za cilj  
6 izvršenje tog krivičnog dela. Panel stoga odbija argument g.  
7 Shale o ovom pitanju.

8 U zaključku, apelacioni panel odbija žalbene razloge 8  
9 (A) 11, odobrava deo žalbenog razloga 12 i odbija ostatak  
10 žalbenog razloga 12.

11 Panel će sada sažeti svoje zaključke o tvrdnjama koje je  
12 g. Shala izneo u okviru žalbenog razloga 13, a u vezi sa  
13 ratnim zločinom ubistva.

14 G. Shala osporava zaključke prvostepenog panela u vezi sa  
15 osudom koja mu je izrečena za ratni zločin ubistva po tački 4  
16 optužnice, a za ubistvo jednog zatvorenika, izvršeno po vidu  
17 odgovornosti za UZP I, 5. juna 1999. ili približno tog datuma  
18 u fabrici metala u Kukešu.

19 Da bi odgovorio na sve aspekte Shalinih tvrdnji,  
20 apelacioni panel je najpre razmotrio njegov stav, da je  
21 prvostepeni panel pogrešio kada je zaključio da je ubistvo  
22 bilo deo zajedničkog cilja UZP-a. Potom je apelacioni panel  
23 razmotrio Shalinu tvrdnju da je prvostepeni panel pogrešio  
24 kada je zaključio kada je kod njega postojao umišljaj za  
25 izvršenje krivičnog dela ubistva.

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 39

1 Panel najpre primećuje da je u ovom predmetu zajednički  
2 cilj UZP-a ograničenog obima i to naročito u vremenskom  
3 smislu, naime da je ograničena manje od tri nedelje od prvog  
4 dovođenja zatvorenika u fabriku metala u Kukešu, približno 17.  
5 maja 1999. godine i smrti zatvorenika koji je povredama  
6 podlegao 5. juna 1999. ili približno tog datuma. Osim toga,  
7 panel napominje da je prvostepeni panel zaključio da  
8 zajednički cilj u ovom slučaju obuhvata i ubistvo, ali to ne  
9 znači da je prvostepeni panel zaključio i da je fabrika metala  
10 bila zatvorenički logor, oformljen sa konkretnim ciljem  
11 ubijanja zatvorenika.

12 Panel će sada preći na konkretne primedbe koje je g.  
13 Shala izneo na zajednički cilj UZP-a.

14 Prvo, g. Shala tvrdi da je prvostepeni panel pogrešio  
15 kada je na osnovu načina zlostavljanja nekih zatvorenika izveo  
16 zaključak da je zajednički cilj UZP-a obuhvatao i ubistvo.  
17 Ovaj panel konstatuje da alternativni zaključak koji je izneo  
18 g. Shala. Naime, da su izvršioci imali samo nameru da  
19 zlostavljaju zatvorenike, a ne i da ih ubijaju, nije  
20 potkrepljen dokazima predloženim u ovom predmetu. Ti dokazi  
21 obuhvataju teško zlostavljanje zatvorenika, uključujući i  
22 prilikom slučaja od 20. maja 1999. kada su izvršioci nastavili  
23 da tuku zatvorenika raznim predmetima, na primer puškom koju  
24 su upotreabili kao tupi predmet, čak i nakon što su ovi ostali  
25 bez svesti. G. Shala tvrdi takođe da učinioci nisu imali

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 40

1 umišljaj da izvrše ubistvo pre ili tokom slučaja zlostavljanja  
2 pucanjem u noge, 4. juna 1999, ili približno tog datuma, pošto  
3 je zatvoreniku koji će kasnije podleći povredama pucano u  
4 nogu, ali je on u svoju sobu vraćen živ. Apelacioni panel  
5 nalazi da ta tvrdnja nije uverljiva i upućuje na zaključke  
6 prvostepenog panela da su učesnici u UZP-u nastavili da  
7 zlostavljaju tog čoveka, i pošto su pucali u njega. Zatim, da  
8 je strelna rana obilno krvarila, zbog čega je bila neophodna  
9 medicinska pomoć i najzad, da izvršioci krivičnog dela nisu  
10 zatražili medicinsku pomoć, već da su tog čoveka, koji će  
11 kasnije podleći povredama, nastavili da tuku.

12 Drugo, g. Shala tvrdi da je prvostepeni panel pogrešio  
13 kada je zaključak da je zajednički cilj u UZP-u u ovom slučaju  
14 obuhvatao i ubistvo zasnovano na izjavama učesnika u UZP-u, pa  
15 je g. Shale, da bi pokazao da je postojao umišljaj da se  
16 zatvorenici ubiju.

17 U vezi s tim, apelacioni panel najpre konstatuje da za  
18 izvođenje zaključka da je zajednički cilj UZP-a obuhvatao i  
19 ubistvo prvostepeni panel nije morao da utvrđuje da je g. Shala  
20 imao umišljaj da ubije konkretnog čoveka, naime zatvorenika  
21 koji se u optužnici navodi kao žrtva ubistva, već da je delio  
22 umišljaj drugih učesnika u UZP-u.

23 Dalje, apelacioni panel konstatuje da se prvostepeni  
24 panel oslonio na uverljive dokaze kad je zaključio da su  
25 učesnici u UZP-u imali umišljaj da ubiju. U te dokaze spadaju,

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 41

1 pod jedan, razne izjave o kojima se detaljnije govori u  
2 žalbenoj presudi. Pod dva, činjenica da je g. Shala učestvovao  
3 u zlostavljanju žrtve ubistva tokom slučajeva zlostavljanje  
4 pucanje -- pucanjem u nogu 4. juna 1999. ili približno tog  
5 datuma; ili pod tri, činjenica da je g. Shala bio prisutan  
6 kada su drugi učesnici u UZP-u pucali u tog čoveka i da je  
7 video kakve je to posledice imalo.

8 Prema tome, apelacioni panel konstatuje da prvostepeni  
9 panel nije pogrešio kada je zaključio da je ubistvo bilo  
10 obuhvaćeno zajedničkim ciljem UZP-a, jer jer kod učesnika u  
11 UZP-u, uključujući i g. Shalu, postojao umišljaj da se  
12 zatvorenici ubiju.

13 I na kraju, apelacioni panel će razmotriti treći nalog g.  
14 Shale u vezi sa zaključkom prvostepenog panela, da je ubistvo  
15 bilo obuhvaćeno zajedničkim ciljem UZP-a, odn. u vezi sa  
16 konstatacijom da se umišljaj za ubistvo vidi i stoga što je  
17 zatvoreniku koji će kasnije podleći povredama, svesno  
18 uskraćena medicinska pomoć.

19 Što se tiče Shaline tvrdnje da dokazi ukazuju na to, da  
20 su pripadnici OVK pokazali kajanje zbog smrti ranjenog  
21 zatvorenika i da su odmah preduzeli mere da poprave uslove u  
22 fabrici metala, apelacioni panel primećuje da je g. Shala tu  
23 tvrdnju izneo i tokom suđenja i da je prvostepeni panel  
24 odbacio, što znači da apelacioni panel nije dužan da je  
25 razmatra.

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 42

1 U svakom slučaju, apelacioni panel podseća na dokaze koje  
2 je prvostepeni panel razmotrio, naime da je bilo jasno da je  
3 tom zatvoreniku posle slučaja zlostavljanja pucanjem u noge 4.  
4 juna 1999, ili približno tog datuma, bila potrebna medicinska  
5 pomoć, ali da su izvršioci umesto da je obezbede, nastavili da  
6 ga tuku i da je on kasnije preminuo u zatočeništvu u fabrici  
7 metala. Polazeći o druge dokaze [kao što je prevedeno]  
8 izloženih u žalbenoj presudi o zaključaka [kao što je  
9 prevedeno] prvostepenog panela u celini, apelacioni panel  
10 zaključuje da g. Shala nije pokazao da je prvostepeni panel  
11 pogrešio, jer je smatrao da je promena uslova nakon smrti  
12 žrtve ubistva, ne ukazuje na kajanje učesnika u UZP-u.

13 Što se tiče tvrdnje g. Shale, da on nije imao veze sa  
14 naređenjem da se medicinska pomoć uskrati, apelacioni panel  
15 podseća, da pravno gledano, nije neophodno da je g. Shala  
16 lično povezan sa svakom činjenicom na koju se prvostepeni  
17 panel oslonio da bi izveo zaključak o postojanju i prirodi  
18 zajedničkog cilja. Dalje, apelacioni panel primećuje da  
19 pretpretresni podnesak nije utvrdio da je g. Shala doprineo  
20 UZP-u na osnovu zaključaka o njegovim saznanjima, umešanosti,  
21 ili odgovornosti za uskraćivanje medicinske pomoći žrtvi  
22 ubistva.

23 Zato panel odbija te tvrdnje g. Shale.

24 Apelacioni panel je dakle razmotrio sve zaključke koje je  
25 prvostepeni panel izveo, kako bi konstatovao da je ubistvo

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 43

1 bilo obuhvaćeno zajedničkim ciljem UZP-a, te zaključuje da g.  
2 Shala nije pokazao da ni jedan razuman sud, ne bi zaključio da  
3 je prvostepeni panel izveo jedini mogući razuman zaključak.  
4 Zato, apelacioni panel delimično odbija žalbeni razlog 13.

5       Apelacioni panel će sada preći na druge tvrdnje g. Shale,  
6 takođe iznete u okviru žalbenog razloga 13, da je prvostepeni  
7 panel pogrešio kada je zaključio da je kod njega postojao  
8 umišljaj za krivično delo ubistva.

9       Pre svega, apelacioni panel se ne slaže sa tvrdnjom g.  
10 Shale, da nije iznet ni jedan dokaz na osnovu kog je  
11 prvostepeni panel osnovano mogao izvesti zaključak, o njegovoj  
12 želji da ubije zatvorenika, koji se u optužnici vodi kao žrtva  
13 ubistva. Apelacioni panel nalazi, da se prvostepeni panel s  
14 razlogom oslonio na izjavu svedoka 4733, koji je preneo da mu  
15 je Shala rekao, citiram: "Ubićemo te, streljaćemo te." Kraj  
16 citata. Dakle, apelacioni panel smatra, da se prvostepeni  
17 panel s razlogom oslonio na druge posredne dokaze iznete u  
18 ovom predmetu, koji idu u prilog zaključku da je g. Shala imao  
19 umišljaj da izvrši krivično delo ubistva. S tim u vezi,  
20 apelacioni panel upućuje na zaključke prvostepenog panela o  
21 shalinom aktivnom i ličnom učešću u teškom i brutalnom  
22 zlostavljanju zatvorenika, prilikom slučaja od 20. maja 1999.  
23 Pored toga, apelacioni panel upućuje na zaključak prvostepenog  
24 panela, da je g. Shala 4. juna 1999, ili približno tog datuma,  
25 učestvovao u zlostavljanju zatvorenika koji će kasnije podleći

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 44

1 povredama, da je bio prisutan kad su drugi učesnici u UZP-u  
2 pucali u tog čoveka i da je i posle toga nastavio da učestvuje  
3 u njegovom zlostavljanju.

4 Što se tiče Shalinog argumenta da je izjava svedoka 4733,  
5 u najstrožem slučaju ukazuje na njegov umišljaj da ubije  
6 svedoka 4733, a ne zatvorenika koga optužnica navodi kao žrtvu  
7 ubistva, panel podseća da za krivična dela izvršena u okviru  
8 UZP-a, nije neophodno utvrditi učešće optuženog u izvršenju  
9 konkretnog krivičnog dela. U ovom slučaju, prvostepeni panel  
10 bio je dužan da ustanovi odgovornost optuženog za doprinos  
11 zajedničkom zločinačkom cilju koji je obuhvatao i ubistvo  
12 zatvorenika u fabrici metala. Apelacioni panel se uverio da  
13 prvostepeni panel nije pogrešio time što je zaključke izveo,  
14 oslanjajući se na izjavu svedoka 4733.

15 Što se tiče vrste Shalinog umišljaja, mada su neki  
16 aspekti zaključaka od prvostepenog panela mogli biti jasni,  
17 apelacioni panel primećuje da je prvostepeni panel ipak  
18 naglasio da je kod g. Shale postojao direktni umišljaj za delo  
19 ubistva.

20 Apelacioni panel je razmotrio i tvrdnju g. Shale da on  
21 krivično delo ubistva nije izvršio lično, međutim, ovaj panel  
22 podseća da g. Shala nije osuđen za neposredno izvršenje  
23 krivičnog dela ubistva, i da pravo o UZP-u ne postavlja uslov  
24 da je optuženi izvršio krivično delo ili neki njegov deo.  
25 Apelacioni panel smatra, da je prvostepeni panel pravilno

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 45

1 ocenio značaj i ovim [kao što je prevedeno] Shalinog učešća u  
2 UZP-u.

3 Prema tome, tvrdnja g. Shale da nije direktno učestvovao  
4 u izvršenju krivičnog dela ubistva, ne dovodi u pitanje  
5 zaključke prvostepenog panela, o značaju njegovog doprinosa  
6 zajedničkom cilju.

7 Apelacioni panel konstatuje da g. Shala nije pokazao da  
8 je prvostepeni panel pogrešio kada je zaključio, da je iko  
9 [kao što je prevedeno] od njega postojao umišljaj da se izvrši  
10 krivično delo ubistva. Prema tome, apelacioni panel odbija  
11 žalbeni razlog 13.

12 Apelacioni panel će sada razmotriti argument u vezi sa  
13 greškama u zaključcima o kazni, koju g. Shala iznosi u  
14 žalbenom razlogu 14.

15 SUDIJA AMBOS: [Prevod] I na kraju, g. Shala u okviru  
16 žalbenog razloga 14, osporava zaključke, na kojima je  
17 prvostepeni panel zasnovao kaznu od 18 godina zatvora, za dela  
18 iz tri tačke optužnice, po kojima je g. Shalu oglasio krivim.

19 Prvo, što se tiče merodavnog prava za odluku o kazni,  
20 apelacioni panel konstatuje, da prvostepeni panel nije  
21 pogrešio u proceni da je dužan da uzme u obzir raspon kazni  
22 predviđen u nacionalnom zakonodavstvu, ali da ga to ne  
23 obavezuje. Dalje, imajući u vidu odluku veća Ustavnog suda u  
24 predmetu Mustafa, apelacioni panel konstatuje, da je prema  
25 krivičnom zakonu Socijalističke Federativne Republike

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 46

1 Jugoslavije, 1976. godine, uz izmene uvedene UNMIK-om --  
2 UNMIK-ovom uredbom broj 1999/24, najblaži raspon kazni  
3 predviđen nacionalnim zakonodavstvom, kazna od 5 do 15 godina  
4 zatvora. U svakom slučaju, raspon kazni predviđen nacionalnim  
5 zakonodavstvom ne ograničava diskreciono pravo  
6 Specijalizovanih veća, da izrekne višu kaznu, pa i kaznu  
7 doživotnog zatvora, u skladu sa članom 44, stav 1 Zakona. Osim  
8 toga, iz razloga koji su detaljnije izloženi u tekstu žalbene  
9 presude, apelacioni panel smatra, da kod primene prava o  
10 rasponu kazni, nije povređen princip zakonitosti.

11 Drugo, što se tiče faktora uzetih u obzir prilikom  
12 odmeravanja kazne, apelacioni panel nalazi da g. Shala nije  
13 pokazao ni jednu grešku u zaključcima prvostepenog panela, i  
14 odbija njegove primedbe na njih.

15 Što se tiče tvrdnje g. Shale, da on u fabrici metala nije  
16 imao rukovodeću ulogu, apelacioni panel konstatuje da je  
17 prvostepeni panel pogrešio, jer činjenica da je g. Shale -- da  
18 g. Shala nije bio na komandnom položaju, nije pridao dovoljno  
19 veliki značaj, kada je ocenjivao njegov lični doprinos  
20 krivičnom delu ubistva. Apelacioni panel će u nastavku  
21 govoriti o posledicama te greške na odmeravanje te kazne.

22 Apelacioni panel odbija Shaline tvrdnje o svim ostalim  
23 olakšavajućim okolnostima.

24 I na kraju, apelacioni panel će razmotriti Shalinu  
25 tvrdnju da prvostepeni panel nije vodio računa o jednakosti i

1 da je prekoračio svoje diskreciono pravo, određivanjem kazne,  
2 koja je neopravdano nesrazmerna u poređenju sa kaznama  
3 izrečenim u sličnim predmetima.

4 Apelacioni panel pre svega, odbija tvrdnju g. Shale, da  
5 prvostepeni panel nije valjano obrazložio zbog čega je u  
6 znatnoj meri odstupio od kazni izrečenih u tim predmetima.

7 Što se tiče osnovanosti samog navoda u žalbenom razlogu,  
8 apelacioni panel podseća da u punoj meri poštuje široku  
9 slobodu prvostepenog panela u odlučivanju o kazni. Međutim,  
10 imajući u vidu sve relevantne faktore i okolnosti specifične  
11 za ovaj predmet, apelacioni panel konstatuje da postoji  
12 raskorak između kazni izrečeni g. Shali i drugih kazni koje su  
13 bile predmet njegove analize. Konkretno, apelacioni panel  
14 zaključuje da konačna kazna od 15 godina izrečena g. Mustafi,  
15 koji je imao komandnu funkciju, pokazuje da je prvostepeni  
16 panel iskoračio van granica svog diskrecionog prava, kad je g.  
17 Shali odredio kazne koje nisu srazmerne kaznama određenim u  
18 sličnim predmetima.

19 Stoga, apelacioni panel delimično prihvata Shaline  
20 primedbe na zaključke prvostepenog panela o kazni, a odbija  
21 ostatak argumenata, koje je Shala izneo u okviru žalbenog  
22 razloga 14.

23 Što se tiče dejstva koje je zaključak apelacionog panela  
24 o greškama ima na odmeravanje kazne, ovaj panel prvo podseća  
25 da je poništio zaključke prvostepenog panela od dve žrtve

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 48

1 proizvoljnog lišenja slobode i o pet žrtava mučenja. Drugo,  
2 apelacioni panel je konstatovao da prvostepeni panel u oceni  
3 krivičnog dela ubistva, nije pridao dovoljan značaj činjenici,  
4 da g. Shala nije imao komandnu ulogu. I treće, određivanjem  
5 nesrazmerne kazne g. Shali, prvostepeni panel je prekoračio  
6 svoje diskreciono pravo.

7       Apelacioni panel stoga nalazi za shodno da ublaži  
8 pojedinačne kazne, koje je g. Shali izrekao prvostepeni panel.  
9 Međutim, apelacioni panel naglašava da ublažavanje kazni  
10 izrečenih g. Shali ni u kom slučaju ne znači, da krivična dela  
11 za koja je oglašen krivim i za koje su mu izrečene kazne, ne  
12 spadaju u teška krivična dela.

13       Apelacioni panel takođe naglašava da potvrđuje osudu g.  
14 Shale za ratne zločine proizvoljnog lišenja slobode, mučenje i  
15 ubistva, po tačkama optužnice 1, 3 i 4, za koje g. Shala snosi  
16 individualnu krivičnu odgovornost.

17       I na kraju, apelacioni panel podseća da Specijalizovana  
18 veća imaju nadležnost isključivo nad pojedincima, a ne nad  
19 grupama ili organizacijama. U tom smislu, apelacioni panel  
20 naglašava, da predmet ovog postupka nisu bili ni OVK, ni narod  
21 Kosova koji nisu oglašeni odgovornim, niti su osuđeni za  
22 navedena krivična dela.

23       Sada ću zamoliti g. Shalu da ustane i da stoji dok ja u  
24 ime panela budem čitao integralni tekst dispozitiva žalbene  
25 presude.

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 49

1 SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]  
2 Molim da ustanete. Da li bi branilac g. Shale pokušao da ubedi  
3 g. Shalu da ustane?

4 G. GILISSEN: [Prevod] Možete li mi dati par minuta?

5 SUDIJA AMBOS: [Prevod] Možda bismo mogli da prekinemo  
6 zasedanje na par minuta, ali ako ne ustane, mi ćemo nastaviti  
7 i pročitacu ono što treba da pročitam. U redu.

8 G. GILISSEN: [Prevod] Hvala.

9 SUDIJA AMBOS: [Prevod] U tom slučaju, prekidamo zasedanje  
10 na pet minuta.

11 --- Prekid u 12:50h

12 --- Nastavak sa radom u 13:03h

13 SUDIJA AMBOS: [Prevod] Hvala, g. Shala.

14 Dispozitiv glasi: iz navedenih razloga, pošto je  
15 razmotrio sve argumente strana i učesnika u postupku, panel  
16 Apelacionog suda na osnovu člana 46 Zakona i pravila 182 i 183  
17 pravilnika, prihvata Shaline žalbene razloge 7 delimično, 12  
18 delimično i 14 delimično. Delimično poništava osude izrečene  
19 g. Shali po tački 1 i tački 3 optužnice, u meri u kojoj su one  
20 zasnovane na proizvoljnom lišenju slobode dva lica i mučenju  
21 pet lica. Odbija Shalinu žalbu u preostalom delu. Potvrđuje u  
22 preostalom delu, osude izrečene g. Shali za ratni zločin  
23 proizvoljnog lišenja slobode na osnovu člana 14, stav 1,  
24 podstav c, podstav 1 i član 16, stav 1, podstav a Zakona, po  
25 tački 1 optužnice, za ratni zločin mučenja, na osnovu člana

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 50

14, stav 1, podstav (c), podstav 1 i člana 16, stav 1, podstav (a) Zakona po tački 3 optužnice i za ratni zločin ubistva na osnovu člana 14, stav 1, podstav (c), podstav 1, i člana 16, stav 1, podstav (a), Zakona, po tački 4 optužnice. Potvrđuje kaznu od 6 godina zatvora izrečenu po tački 1 optužnice.

Poništava kaznu zatvora u trajanju od 16 godina izrečenu po tački 3 optužnice, i izriče kaznu zatvora u trajanju od 13 godina. Poništava kaznu zatvora u trajanju od 18 godina izrečenu po tački 4 optužnice i izriče kaznu zatvora u

trajanju od 13 godina. Poništava jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 18 godina izrečenu g. Shali i izriče mu

jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 13 godina, u koju se uračunava vreme koje je g. Shala proveo u pritvoru. Odlučuje

da ova presuda odmah stupa na snagu, na osnovu pravila 185,

stav (1) pravilnika. Nalaže, da g. Shala u skladu s članom 50,

stav 1 Zakona, i pravilom 166, stav (3) pravilnika, ostane u

pritvoru Specijalizovanih veća, dok se ne završe pripreme za

njegovo prebacivanje u državu u kojoj će izdržavati kaznu. I,

dalje rešava po Shalinoj žalbi nalog o reparacijama.

G. Shala, možete sesti.

SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]

Ne znam da li vi mene čujete, ali ja vas ne mogu više da

čujem. Nemam zvuk.

SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Da li me sada čujete, sudija?

SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]

## Specijalizovana veća Kosova - Apelacioni sud

Izricanje drugostepene presude (Javna sednica)

Strana 51

1 Da, u redu, čujem vas. Predstavnici sekretarijata sada će  
2 distribuirati žalbenu presudu u elektronskoj formi.

3 Molim sudskog službenika da mi potvrdi da je ona  
4 distribuirana.

5 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni sude, poverljiva žalbena  
6 presuda i javna redigovana verzija, sada su elektronski  
7 dostavljene relevantnim i ovlašćenim primaocima. Hvala.

8 SUDIJA PICARD: [putem video-konferencijske veze] [Prevod]  
9 Hvala.

10 Time je završen žalbeni postupak u vezi sa žalbom koju je  
11 g. Shala uložio na prvostepenu presudu u ovom predmetu.

12 Pre nego što prekinemo sa radom, želim da zahvalim  
13 stranama i učesnicima u postupku, kao i sekretarijatu na  
14 njihovom radu i na prisustvu na današnjem zasedanju. Takođe  
15 zahvaljujem prevodiocima, zapisničarima, audio-vizuelnim  
16 tehničarima, osoblju službe bezbednosti i pravnom timu  
17 apelacionog panela na izvršnoj pomoći koju su nam pružali.

18 Zasedanje je završeno.

19 --- Sednica se završava u 13:09 časova